

BESTUURSVERGADERING IN JUNI

1 DE VORDERINGEN VAN DE KONFERENTIE-KOMMISSIE

Paul Kuyer, de voorzitter van de Konferentie-kommissie heeft meegedeeld dat er op dit moment zes stromen vrij vast zijn en er één in oprichting is.

De namen van de vaste stromen zijn echter nog maar globale aanduidingen:

- teksten op het lbo
- luisteren
- prentenboeken op de kleuterschool
- werken met vormingstheater
- projektonderwijs
- creatief schrijven in het basisonderwijs.

Het is voor de konferentie-kommissie onmogelijk om in het najaar nog één-thema-konferenties te organiseren. Misschien kan er echter een thema worden uitgetoetst op de na-jaarsledenvergadering. We denken nu echter bovendien aan de organisatie van follow-up-dagen voor elke stroom.

De eerste algemene vergadering van de konferentie-kommissie zal eind augustus plaats hebben.

2 DE PLANNEN VAN DE LBO-VOORBEREIDINGSGROEP

De lbo-voorbereidingsgroep wil in samenwerking met regio's van de VON en lbo-docenten uit een bepaalde streek regionale bijeenkomsten organiseren die op den duur uitgroeien tot zelfstandige, regionale lbo-werkgroepen. De eerste bijeenkomst zal plaats vinden in november in Delft, in samenwerking met de VON-regio Zuid-West-Nederland (ZWN).

Na de oprichting van de regionale werkgroepen probeert de landelijke voorbereidingsgroep contact te houden met de regionale groepen en de resultaten van de verschillende groepen te verspreiden. De leden van de voorbereidingsgroep stellen zich verder beschikbaar om praktische hulp te bieden. De voorbereidingsgroep wil ook problemen van de regionale groepen doorspelen naar de Commissie Modernisering Moedertaal (CMM). De Voorbereidingsgroep kondigt alles zelf nog uitgebreider aan in een artikel in MOER.

3 NASCHOLING DRAMATISCHE VORMING

De Commissie Modernisering Leerplan dans mime en drama heeft ons een deelnota nascholing dramatische vorming gestuurd en verzoekt de VON om commentaar. Het bestuur gaat de deelnota bestuderen.

Najaarsledenvergadering

De ledenvergadering wordt dit Najaar gehouden in Utrecht op 20 november van 10-16 uur. Het grootste gedeelte van de dag zal besteed worden aan het thema: *moedertaalonderwijs en media*. Voor de leden zal er een keuze uit diverse activiteiten zijn. In verband met de toezending van de voorinformatie over het thema krijgt U allen een stencil met een aanmeldingsstrookje.

Naar LBO-werkgroepen

Dit nummer van *Moer* is gewijd aan moedertaalonderwijs op het LBO. Dat het onderwijs in de moedertaal belangrijk is, zal geen LBO-leraar willen ontkennen. Maar hij zal er onmiddellijk aan toevoegen dat er nogal wat factoren zijn die bemoeilijken dat het optimaal gegeven wordt. We zullen die factoren hier niet opsommen. Iedereen die bij het LBO werkzaam is kent ze uit eigen ervaring.

Allerlei vernieuwingspogingen, zoals het *Deelraamplan Nederlands* voor de onderbouw van het LBO, worden dan ook ontvangen met enige scepsis ten aanzien van de mogelijkheid van realisering, een scepsis die vooral ontstaan is door deze belemmerende factoren. Van de aanwezigen op de responsconferenties over dit deelraamplan bleek althans ruim de helft van de aanwezigen best wat te willen bijschaven aan zijn eigen onderwijs, maar daar binnen de mogelijkheden van de eigen werksituatie geen kans toe te zien. Voor sommigen is dit deelraamplan eerder frustrerend dan steunend.

De VON staat achter de uitgangspunten van het *Deelraamplan*. De concretisering van de daarin vermelde ideeën in het onderwijs moet zoveel mogelijk gestimuleerd worden. Natuurlijk kan het moedertaalonderwijs op het LBO niet van vandaag op morgen worden vernieuwd. Er moet een langzaam vernieuwingsproces op gang gebracht worden: stapje voor stapje moeten we gaan in de richting van vernieuwingen zoals voorgesteld in het *Deelraamplan*.

Een bestuur van een vereniging kan zo iets gemakkelijk verkondigen, maar veranderingen binnen het onderwijs komen nu eenmaal alleen tot stand dankzij de man of de vrouw voor de klas die iets nieuws onderneemt. Deze hebben, zoals gezegd, voor een belangrijk deel al te kennen gegeven daar alléén niet aan toe te komen, al zouden ze best willen.

Om deze vicieuze cirkel te doorbreken wil de VON proberen de krachten te bundelen door deze mensen met elkaar in contact te brengen, zodat zij ervaringen kunnen uitwisselen, van anderen kunnen horen hoe allerlei praktische problemen op andere scholen worden opgelost, lesmateriaal kunnen uitwisselen enz.

Maar vooral ook wil de VON mensen uit het LBO samen brengen om samen te kunnen praten over pogingen tot vernieuwing, om lessen te ontwerpen, om te praten over wat er gelukt of mislukt is bij vernieuwingspogingen, om oplossingen te vinden voor allerlei praktische problemen zoals taakverdeling of vermenigvuldiging van materiaal enz.

De slagzin bij dit geheel zou kunnen zijn: NIET PRATEN OVER, MAAR WERKEN MET HET DEELRAAMPLAN.

Een paar maanden geleden heeft het bestuur van de VON een voorbereidingscommissie LBO-activiteiten ingesteld, bestaande uit LBO-leraren en bestuursleden. Deze commissie

heeft het volgende voorgesteld:

1. De VON zou op verschillende plaatsen in het land *ééndagsconferenties* moeten organiseren voor LBO-leraren. Het programma zou zeer praktijkgericht moeten zijn. Op die eendagsconferenties moet een poging worden gedaan om te komen tot de oprichting van *regionale LBO-werkgroepen* die volgende bijeenkomsten organiseren.
2. Verder moet er een *landelijke LBO-werkgroep* worden opgericht, die op alle mogelijke manieren de regionale groepen tot steun is. Te denken valt aan: het maken van een literatuurlijst met zinvolle en hanteerbare artikelen over thematisch onderwijs en project-onderwijs; het zorgen voor publikatie en uitwisseling van praktijkverslagen; het benaderen van deskundigen voor het schrijven van een artikel in *Moer* over oplossingen voor problemen waarop de regionale groepen zijn gestuit enz.

Bestuur noch voorbereidingsgroep kunnen al deze activiteiten zelf organiseren. We doen daarom een dringende oproep aan alle LBO-leraren: Help ons mee door zitting te nemen in de landelijke werkgroep (omgeving Amsterdam), of geef u op voor één van de nog op te richten regionale werkgroepen. Een telefoontje of briefkaart naar de contactpersoon van de voorbereidingscommissie is voldoende.

De eerste eendagsconferentie kunt u verwachten op *zaterdag 13 november*, waarschijnlijk in Den Haag of Delft. Meer informatie hierover vindt u in de volgende *Moer*.

Contactpersoon: Paul van der Pol

Zaanenlaan 102

Haarlem

023-265565

Uitgave over moedertaalonderwijs op het LBO

Elders in dit nummer staat een voorpublicatie van de VON-uitgave over onderwijsvernieuwing in het lager beroepsonderwijs.

IK LIG ER NIET WAKKER VAN

avo-leraren uit het lager beroepsonderwijs over onderwijsvernieuwing

Dit boek omvat 160 pagina's. Het verschijnt eind september/begin oktober 1976. De prijs zal f10,- bedragen (inclusief verzendkosten).

Het is te bestellen door dit bedrag over te maken naar postgirorekening 3668820, t.n.v. N. Stoorvogel te Huis ter Heide, onder vermelding van het aantal exemplaren van 'Ik lig er niet wakker van'.

Hoe het expressieonderwijs op de ledenvergadering in mei aan bod kwam

Doel en opzet

Omdat op de ledenvergaderingen de leden het beleid mee kunnen bepalen, vindt het bestuur het belangrijk dat er veel leden op een ledenvergadering zijn. De meeste leden van de VON hebben echter minder belangstelling voor het huishoudelijk gedeelte dan voor een onderwijskundig thema. Daarom is de voorjaarsledenvergadering grotendeels gewijd ge-

weest aan het expressieonderwijs. Dit thema is gekozen omdat wij menen dat de leden graag met iets konkreets bezig willen zijn, en omdat uit een enquête van VON-Groningen gebleken was dat er veel behoefte was aan informatie over het expressieonderwijs. Het thema zou nooit goed van de grond gekomen zijn zonder de begeleiding van vijf deskundigen. Voor het kleuteronderwijs was dit Ellen Loos en voor het lager onderwijs Toos Versantvoort; voor het voortgezet onderwijs waren dit Jan Boland en Peter van Lint; en voor het tertiair onderwijs was dit Hans van Dam.

Het thema werd ingeleid door Ron Plattel, die een verband legde tussen het expressieonderwijs en de uitgangspunten van de VON: longitudinaliteit, latitudinaliteit en emancipatorisch moedertaalonderwijs. In de ochtend waren er drie subgroepen naar schooltype. Iedere subgroep hield zich bezig met het doel van expressieonderwijs, de plaats van expressieonderwijs en de manier waarop het gegeven kan worden.

Het gesprek over het doel van expressieonderwijs kon worden gevoerd naar aanleiding van de drie volgende stellingen:

- 1.1. Je moet in je onderwijs aandacht besteden aan expressie om de leerlingen gevoelig te maken voor kunst. Het is belangrijk dat zij kunst leren genieten, waarderen en aanvoelen in een maatschappij die nivellering in de hand werkt.
- 1.2. Expressieonderwijs moet een middel tot persoonlijkheidsontplooiing zijn. Dit middel dient de creatieve en expressieve vermogens waarover ieder mens in wezen beschikt te stimuleren en verder tot ontwikkeling te brengen. Het belang ervan ligt in het beter kunnen communiceren met anderen.
- 1.3. Het expressieonderwijs dient erop gericht te zijn leerlingen bewust te maken van de maatschappelijke werkelijkheid waar zij deel van uitmaken en hun mogelijkheden te verschaffen veranderingen in die samenleving te realiseren.

Het gesprek over de plaats van het expressieonderwijs en de manier waarop het gegeven kan worden, kon worden gevoerd naar aanleiding van deze drie stellingen:

- 2.1. Het onderwijs in expressie dient zo gegeven te worden dat de leerlingen hun expressieve mogelijkheden vergroten. De training in verschillende technieken (bv. spel, mime, poppenspel, tekenen, etc.) speelt daarbij een belangrijke rol. Expressieonderwijs wordt hier gezien als een apart vak.
- 2.2. Expressieonderwijs dient een didactisch hulpmiddel in het cursorisch onderwijs te zijn. Bij het taalonderwijs, maar ook bij vakken als geschiedenis, aardrijkskunde en maatschappijleer draagt het expressieonderwijs ertoe bij dat de beoogde vakdoelstelling wordt bereikt (Door zelf spreken, spelen en doen leer je beter).
- 2.3. Het expressieonderwijs behoort in dienst te staan van een breder vormingsdoel. Projectonderwijs is de meest geschikte vorm van onderwijs dat gericht is op bewustwording en emancipatie; het expressieonderwijs zal geïntegreerd in deze onderwijsvorm opgenomen dienen te zijn. De middelen die hierbij worden gebruikt moeten ondergeschikt blijven aan het vormingsdoel.(1)

's Middags waren er drie subgroepen die dwars door alle schooltypen heengingen. De leden kozen voor een subgroep op grond van hun voorkeur voor 2.1., 2.2. of 2.3. Het was de bedoeling dat er in de middagsubgroepen niet alleen gepraat werd, maar ook gespeeld. Dit laatste is, vooral door tijdgebrek, helaas niet doorgegaan. In de ochtendsubgroepen is echter soms wel getekend en gespeeld door de leden. Uit de verslagen van de begeleiders blijkt dit wel.

Verslag van de ochtendsubgroep basisonderwijs o.l.v. Ellen Loos en Toos Versantvoort

Bij de kennismakingsronde moest ieder een tekening van zichzelf maken en daarbij alle gegevens verstrekken die hij of zij over zichzelf kwijt wilde. De tekeningen werden opgehaald, geschud en weer uitgedeeld. Daarna werd nagegaan wie bij welke tekening hoorde. Er werd een parallel getrokken met het zichzelf schetsen door kinderen.

Daarna werd er gesproken over taalexpressie aan de hand van de drie doelstellingen die ter discussie stonden. Het bleek moeilijk om duidelijk aan te geven wat men moest verstaan onder taalexpressie; er was een tendens om 'taal' ruimer op te vatten dan geschreven en gesproken taal. Wat de drie doelstellingen betrof, was de groep van mening dat de doelen 2 en 3 samen een vormingsdoel voor het hele onderwijs zijn. Men vond 1.2. en 1.3. naar het kind toe geredeneerd en 1.1. vanuit het kind naar de ander.

Verslag van de ochtendsubgroep voortgezet onderwijs o.l.v. Peter van Lint en Jan Boland

Het doel van de ochtendbijeenkomst was: mogelijke doelen voor expressie in het voortgezet onderwijs op een rijtje zetten, je richtend op die vormen van expressie waarbij taal wezenlijk is, dus drama en vrij schrijven.

De begeleiders stelden voor dat ieder voor zich al werkende probeerde te bepalen welke doelen hij belangrijk vond voor expressie, speciaal in het moedertaalonderwijs. Uitgangspunt hiervoor vormde een artikel van Sef Passage, De mannequin, de zeerover en de burgemeester.(2)

De deelnemers konden kiezen uit de volgende opdrachten:

1. Speel het procédé zoals Sef Passage het geeft na en probeer aan den lijve te ondervinden wat er aan 'taal' in dat spel zit. Neem de tijd om dat met elkaar te bespreken. Vraag je af:
 - Wat voor taalvaardigheidsvormen of -aspecten zitten er in?
 - Wat voor expressievormen?
 - Wat voor communicatievormen?
 - Wat voor cognitief leerproces?
 2. Ga uit van het artikel en ontwerp een vervolg-leerplan. Hoe ga je dus verder?
- Er vormden zich twee spelgroepen en drie leerplangroepen. Een van de leerplangroepen formuleerde voorwaarden voor een dergelijk leerplan, terwijl de andere twee met een serie concrete vervolglussen aan kwamen zetten. De spelgroepen brachten verslag uit van hun spelervaringen.

Verslag van de ochtendsubgroep tertiair onderwijs o.l.v. Hans van Dam

De opzet van de ochtend was om via een flap tot een inventarisatie te komen van wat de aanwezigen in de praktijk aan dramatische vorming deden. Tussendoor is er gediscussieerd over de diverse opvattingen van de aanwezigen.

Om het gesprek een beetje concreet te houden, werd een zestal functies onderscheiden die drama (niet expressie!!!) kan hebben in het tertiair onderwijs. Deze functies zijn afgeleid uit de diverse programma's dramatische vorming aan de nieuwe lerarenopleidingen.

De zes functies zijn:

1. cultureel rekreatief;
2. persoonlijke ontwikkeling, human growth, creativiteit, etc.;
3. persoonlijke ontwikkeling in de kleine groep: communicatie en zo;

4. persoonlijke ontwikkeling op de beroepspraktijk gericht;
5. dramatische werkvormen bij een vak;
6. maatschappelijke vorming.(3)

Na de benodigde toelichtingen werd uiteen gegaan in twee subgroepen: een KLOS-PA-groep en een klubje dat je het best het etiket semi-, para- en echt universitair mee kon geven. Beide groepen kregen de volgende vraag mee:

‘Welke van de genoemde functies van drama komen in jouw lespraktijk het meeste voor?’ Uit de afdeling van de groepen bleek dat vrijwel niemand alle functies in zijn onderwijs betrok. Verder was al gebleken dat uitgaan van functionele onderscheiden verhelderend kan werken, omdat de spraakverwarring doorlopend op de loer ligt. ‘Wie durft er tegenwoordig nou nog toe te geven, dat hij of zij gewoon kultureel of rekreatief bezig is met drama?’ Wat mij als voorbereider en uitvoerder van deze ochtend nog van het hart moet, is dat leerplanontwikkeling t.a.v. drama ook binnen de VON meer aandacht zou moeten krijgen.

Verslag van de middagsubgroep expressie als apart vak o.l.v. Ellen Loos en Peter van Lint
De begeleiders hadden er geen bezwaar tegen als expressie als apart vak voorkomt, en meenden dat dat soms zelfs moet. En wel in de volgende gevallen: als de schoolstructuur integratie van vakken onmogelijk maakt of belemmert, of als het nodig is bepaalde technieken expliciet te laten oefenen.

De groep wierp de vraag op of onder expressie hier alleen verbale expressie verstaan moest worden, of dat er ook andere vormen van expressie toe moesten worden gerekend. In het laatste geval doet zich bij het voortgezet onderwijs de moeilijkheid voor, dat de leraar Nederlands bepaald niet kompetent geacht mag worden dat alles te begeleiden. Anderen bestreden de relevantie van de competentievraag en meenden dat begeleiding ook inhoudt samen met de leerlingen naar oplossingen zoeken en eventueel eigen onmacht bekennen. De groep poogde te inventariseren welke doelstellingen men nastreeft met onderwijs in expressie. Als voornaamste doelstellingen werden genoemd: leerlingen leren hun emoties te laten blijken en leerlingen leren sociaal weerbaar te zijn. Later in het gesprek bleek dat menigeen onderwijs in expressie ook erg belangrijk vond omdat de leerlingen er zo’n plezier in hadden. Men aarzelde echter om ‘plezier’ als onderwijsdoelstelling te noemen. Zeer kritische kanttekeningen werden gemaakt bij de stelling dat leerlingen, en dan vooral l.b.o.-leerlingen, niet in staat zouden zijn hun emoties te tonen, en dat sociale weerbaarheid nu juist bij expressie de voornaamste doelstelling zou zijn. Is het niet veeleer zo dat leerlingen geen zin hebben hun emoties te tonen in zo’n geforceerde situatie, en dat het daarbuiten met die veronderstelde geremdheid best meevalt? En als het om sociale weerbaarheid gaat, kan je dan niet beter andere activiteiten laten bedrijven?

De groep kwam er niet uit. Wel was men unaniem van mening dat ook het resultaat van expressieonderwijs erg afhankelijk is van de relaties die er bestaan tussen de leerlingen onderling en de relatie die de leraar met zijn groep weet op te bouwen.

Verslag van de middagsubgroep expressie als didactisch hulpmiddel in het cursorisch onderwijs o.l.v. Hans van Dam

Het doel van deze middagzitting was de aanwezigen te demonstreren hoe je de pretentie waar kan maken dat drama een hulpmiddel bij het leesonderwijs is. De bedoeling was dan ook niet de beleving en persoonlijke interpretatie van een tekst in dramavorm zichtbaar ma-

ken, maar strukturelementen in een tekst aan kunnen wijzen. De werkwijze is moeilijk kort weer te geven. Geïnteresseerden worden verwezen naar het DCN-cahier over dramatische werkvormen dat in september of oktober zal verschijnen. Een voorpublicatie daaruit verschijnt in het tijdschrift *Nederlands*, nr. 4.

De tekst in kwestie was 'Horror Vacui' van Jacques Hamelink. Deze werd pas na de diverse drama-oefeningen ter lezing gegeven. Eerst kregen de aanwezigen de opdracht in tweetallen een situatieschets te bestuderen, om vanuit een speelveld dat alleen de inhoud van een vliegtuigwrak weergaf de hele ruimte van de situatieschets middels pantomime en dialoog te verduidelijken. Daarna kregen de spelers persoonlijke handicaps: gebroken been, gebroken kaak. Vervolgens werd het verhaal ter lezing gegeven, met de opdracht het na te spelen in de eerder gegeven mise en scene. Daarna zou de opdracht gevolgd zijn om het wezenlijke van het verhaal in een heel andere ruimte gestalte te geven. Wegens tijdgebrek werd de laatste fase niet uitgevoerd, maar werd daar wel over gepraat.

Uit de evaluatie bleek dat de meesten het gevoel hadden op deze manier sneller tot de kern van een verhaal door te dringen.

Verslag van de middagsubgroep expressie als hulpmiddel bij onderwijsprojecten o.l.v. Toos Versantvoort en Jan Boland

Hoe kun je expressie gebruiken als hulpmiddel bij projektonderwijs? Kan dat gemakkelijk? Wat zijn de problemen die zich voordoen of kunnen voordoen? Deze vragen stonden centraal in de groep die bestond uit geïnteresseerden in projektonderwijs én expressie.

Toos Versantvoort, hoofd van een lagere school in Oss, vertelde hoe op haar school sedert een aantal jaren getracht wordt expressie te integreren in onderwijsprojecten. Zij geeft de voorkeur aan het woord expressie boven drama, omdat drama een te beperkt begrip is; expressie omvat alle uitingen door middel van taal (spel, schrijven, gesprek, enz). De kinderen kiezen zelf die expressievormen die ze het beste kunnen gebruiken bij het verwerken van een bepaald stuk leerstof. Aan de hand van enkele uitgewerkte projecten maakte Toos duidelijk hoe haar school gestalte geeft aan de integratie van verschillende vakken.

Andere groepsleden gaven informatie over hun ervaringen met projektonderwijs, vooral in het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Uit hun verhalen bleek onder meer: projecten moet je niet altijd persé willen koppelen aan vakken; deze vorm van onderwijs stijgt - gelukkig - boven de vakken uit en deelt de werkelijkheid niet op in hokjes. Sommigen meenden dat projecten in het basisonderwijs gemakkelijker te realiseren zijn dan in het voortgezet onderwijs.

Follow-up

Verschillende leden wensten een follow-up van enkele dagen op het kongres. Van de zes voorlopige stromen (zie het verslag van de bestuursvergadering in juni) zijn er diverse die raakvlakken hebben met het expressieonderwijs. De vierde en zesde stroom zijn zelfs typische expressiestromen.

Een andere vorm van follow-up vormen de artikelen over drama die Hans van Dam binnenkort in *Moer* zal publiceren.

NOTEN

- (1) Voor het formuleren van deze stellingen is gebruik gemaakt van het binnen de ABOP ontwikkelde 'Beleidsplan Kunstzinnige Vorming'.
- (2) Sef Passage, *De mannequin, de zeerover en de burgemeester*. In: *Levende Talen* 298 (1973), p. 268-274.
- (3) Hans van Dam komt hierop binnenkort uitgebreid terug in een Moer-artikel.

CMM-volggroep

De CMM-volggroep heeft een nieuwe coördinator:

Jan Smits

1e Van der Helststraat 19'''

Amsterdam (020-711460)

De volggroep blijft trouwens vrij klein: meer dan zes actieve leden heeft ze nooit gehad. Wie belangstelling heeft voor het kritisch volgen van de werkzaamheden van de Commissie Modernisering Moedertaalonderwijs moet beslist eens contact opnemen.

Integratie kleuter/lager onderwijs

Als uitvloeisel van de beleidsnota heeft de VON op 22 mei 1976 een oprichtingsvergadering 'werkgroep ko/lo' belegd te Utrecht.

Zo'n 180 VON-leden in de betrokken schooltypes werden aangeschreven. Daarnaast werd in verschillende onderwijsbladen op de oprichtingsvergadering geattendeerd. De opkomst was nogal teleurstellend. (7 leraren: 5 werkzaam in het k.o. en 2 werkzaam in het l.o., waarvan 2 VON-leden respectievelijk uit elke groep 1).

In de discussie over de integratieproblematiek kwam naar voren dat het oprichten van een specifieke VON-groep nauwelijks als zinvol werd ervaren. Op het terrein van de integratie ko/lo worden al zeer veel activiteiten ondernomen en daarbij kwam ook nog dat bij niet VON-leden de VON in eerste instantie vooral als een club van neerlandici werd gezien. Uiteindelijk is besloten een redactiegroep te vormen die inmiddels heeft besloten de 'Nijmeegse schoolbekwaamheidstest' nader te bekijken.

Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Ellen Loos

Abr. Kuyperweg 35, Dordrecht

078-70927

Regionalisering

Op 12 juni organiseerde het bestuur voor de tweede keer een zogenaamde 'landelijke contactdag regionalisering'. De bedoeling van zo'n dag is één maal per jaar vertegenwoordigers van de regionale werkgroepen, het bestuur en andere bij de regionalisering betrokken VON-groepen bijeen te krijgen om tot een uitwisseling van ervaringen en tot een bepaling van het regionaliseringsbeleid te komen.

Op het ogenblik bestaan er drie regionale werkgroepen die 'draaien': VON-Nijmegen, VON-Zuidwest-Nederland en VON-Groningen. Verder zal met ingang van het nieuwe cursusjaar

VON-Friesland van start gaan (zie elders in deze VON-info).

Op 12 juni deden de verschillende werkgroepen verslag van hun activiteiten in het afgelopen jaar. Hierbij bleek dat VON-Nijmegen haar werkzaamheden voorlopig stil zal leggen. Wel zal het adressenbestand bijgewerkt blijven, zodat een nieuw groepje enthousiastelingen zonder veel moeite weer iets van de grond kan krijgen.

Vervolgens is langdurig en intensief gepraat over de problemen waarmee de regionale werkgroepen zich geconfronteerd zien. De kernvragen daarbij waren wel: hoe bereik je zoveel mogelijk mensen en hoe breng je de VON-idealen over op de harde praktijk van het dagelijkse lesgeven?

Ten slotte is verder afgesproken dat de regionale werkgroepen de werkgroep-l.b.o. zullen helpen bij het organiseren van de op handen zijnde regionale l.b.o.-ééndagsconferenties, dat zij zullen uitzien naar vertegenwoordigers voor de brede redactie van Moer, en dat het bestuur richtlijnen zal opstellen voor de subsidiëring van de regionale werkgroepen.

Er bestaat een uitvoeriger verslag van deze bijeenkomst. Degenen die daar belang in stellen kunnen dit verslag opvragen bij Ron Plattel, Van Panhuyslaan 23, Bergum - 9130.

VON-Friesland

Na enige voorbereidende vergaderingen besloten een paar actieve Friese VON-leden het afgelopen voorjaar een regionale groep VON-Friesland op te richten. De officiële start was de regio-dag op 29 mei, waar Gerard Krüger het thema 'Televisie op school' inleidde. De opkomst was niet bijster groot, en we hopen maar dat dat te wijten was aan de datum (het was een lang weekend), zodat we het komend jaar op zeer veel belangstelling rekenen.

Het is de bedoeling dat een aantal thema-avonden wordt georganiseerd, iedere maand één. De onderwerpen zijn nog niet bekend, maar alle Friese VON-leden zullen binnenkort op de hoogte gesteld worden van plaats, tijd en thema. We hopen dat veel mensen mee willen helpen om een goed draaiende VON-Friesland te krijgen.

kontaktnadres: Joke Bies

v. Panhuyslaan 23, Bergum.

05116-2924

Herdruk van 'Het beste uit Moer'

De gehele eerste oplage van 5000 exemplaren van 'Het beste uit Moer' was binnen een jaar verkocht. Omdat nogal wat opleidingsinstituten deze selectie van artikelen uit de jaargangen 1969 t/m 1973 van Moer op de boekenlijst hebben geplaatst, heeft het bestuur van de VON een zelfde aantal exemplaren laten bijdrukken.

Voor nieuwe leden is het daardoor mogelijk de hand te leggen op 400 pagina's met artikelen over moedertaalonderwijs die anders nauwelijks te verkrijgen zijn.

De prijs bedraagt f 8,50, inclusief verzendkosten. Bestelling is mogelijk door dit bedrag over te maken naar postgirorekening 2108963, t.n.v. VON, Huis ter Heide, onder vermelding van het aantal exemplaren van 'Het beste uit Moer'. Bij afname van een groter aantal tegelijk is korting mogelijk.

Corr. adres: N. Stoorvogel-Kuipers,

Pr. Alexanderweg 84, Huis ter Heide.